

รายงานสรุปผลการจัดการความรู้ แนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร

ประจำปี 2567

กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

คำนำ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร มีภารกิจในการส่งเสริม ประสานการถ่ายทอดความรู้และบริการ ความรู้และข้อมูลข่าวสารให้แก่เกษตรกร จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับต้องมีความรู้ และความพร้อมในการปฏิบัติงาน การจัดการความรู้ (KM) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานส่งเสริมการเกษตร สู่ระบบราชการ ๔.๐ โดยการ รวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการเรียนรู้ พัฒนา และต่อยอด เชื่อมโยงกับข้อมูลและองค์ความรู้ จากภายนอกเพื่อแก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรม และนำองค์ความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงให้เกิดกระบวนการที่เป็นเลิศ และสร้างมูลค่าเพิ่มสู่ประชาชน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดปฏิบัติหน้าที่บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ให้เกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ได้ดำเนินการตามแนวทางสำหรับ ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของการดำเนินการจัดการความรู้ของหน่วยงาน (KM) จึงได้กำหนดให้ดำเนินการจัดการ ความรู้ (KM) ภายในหน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาความรู้ของหน่วยงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ (KM) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ ต่อสาธารณชนต่อไป

คณะทำงานจัดการความรู้
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร
สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ ๑ เป้าหมายการจัดการความรู้	๑
๑.๑ ที่มาของการจัดการความรู้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน	
๑.๒ ความต้องการพัฒนางานตามภารกิจ ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย หรือ แนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ (KV)	
๑.๓ แผนการจัดการความรู้ (KM action plan)	
ส่วนที่ ๒ ผลการจัดการความรู้	๕
๒.๑ วิธีการจัดการความรู้ (KS)	
๒.๒ รายละเอียดองค์ความรู้ พร้อมภาพองค์ความรู้ Infographic	
๒.๓ ช่องทางการจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงาน (KA)	
ส่วนที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ	๒๐
๓.๑ สรุปผลประเมินการเรียนรู้จากการจัดการความรู้ของหน่วยงาน โดยระบุประเด็นความพึงพอใจของบุคลากรหน่วยงาน และการนำไปใช้ประโยชน์	
๓.๒ ปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
ภาคผนวก	๒๑
- ภาพการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้	

ส่วนที่ ๑

เป้าหมายการจัดการความรู้

๑.๑ ที่มาของการจัดการความรู้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน

จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกข้าว ๑,๙๙๐,๒๖๐ ไร่ เป็นอันดับ ๒ ของเขตจังหวัดภาคเหนือ เกษตรกร ๗๓,๐๕๒ ครัวเรือน และมีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ๑๔,๐๕๗ ไร่ เกษตรกร ๖๙๖ ครัวเรือน (ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร) เกษตรกรส่วนมากมีการปลูกข้าวต่อเนื่อง โดยเฉลี่ย ๒ - ๓ ครั้งต่อปี พื้นที่ปลูกเฉลี่ยต่อรายอยู่ที่ ๒๐ - ๓๐ ไร่ จากการปลูกข้าวต่อเนื่องและมีการเร่งรอบการผลิต ทำให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการจัดการฟางในแปลงนาด้วยวิธีการเผา โดยปี ๒๕๖๕ มีจำนวนจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรจำนวน ๕๓ จุด ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๑๙๘ จุด ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เพราะมีการเผาในพื้นที่การเกษตรมากขึ้น ส่วนมากเกิดจากการเผาฟาง ส่งผลเสียต่อปัญหามลพิษ และส่งผลต่อการเสื่อมสภาพของดินทำให้การเพาะปลูกไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร และยังส่งผลให้ต้นข้าวอ่อนแอต่อการระบาดของโรคและแมลง และยังทำให้เกิดการสูญเสียมูลค่าธาตุอาหารจากการเผาฟางเฉลี่ย ๕๐๐ - ๘๐๐ บาทต่อไร่ ในขณะที่ต้นทุนจากขั้นตอนการจัดการดินและการใส่ปุ๋ยมากถึง ๕๐๐ - ๑,๒๐๐ บาทต่อไร่

ซึ่งสาเหตุหลักที่เกษตรกรเลือกวิธีการเผาฟางในการจัดการแปลงเป็นวิธีการแรกนั้น เกิดจากเกษตรกรยังขาดความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดการดินที่เหมาะสม แนวทางที่สมควรส่งเสริมพัฒนา คือการส่งเสริมความรู้ให้แก่เกษตรกรให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการจัดการดินที่เหมาะสม ด้วยการไม่เผาฟาง และยังสามารถจัดการให้เกิดการเพิ่มมูลค่าจากฟางด้วยวิธีการและเทคโนโลยีทางเลือก ซึ่งภายในจังหวัดมีศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ใน ๑๒ อำเภอ จำนวน ๒๖ ศูนย์ จำนวนสมาชิก ๗๙๑ ราย สามารถใช้เป็นจุดในการส่งเสริมความรู้ให้แก่เกษตรกรได้ ให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตของเกษตรกร ที่ส่งผลต่อการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

จากปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรโดยเฉพาะการเผาฟาง ส่งผลเสียต่อการเกิดปัญหามลภาวะ และส่งผลต่อการเสื่อมสภาพของดิน ในขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการช่วยส่งเสริมการแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่น pm ๒.๕ ได้ถูกกำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการดินที่ถูกวิธีด้วยการลดการเผาฟางและเพิ่มมูลค่าจากฟาง และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรได้อย่างยั่งยืน

๑.๒ ความต้องการพัฒนางานตามภารกิจ ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย หรือแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ (KV)

ยุทธศาสตร์ชาติ : ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ข้อ ๔.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรม บนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วยเศรษฐกิจ ฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้

ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมายความว่า ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียน และสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายที่ ๑ การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างการใช้ทรัพยากรทุกขั้นตอนของการผลิตและการบริโภคมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างมูลค่าและรายได้จากเศรษฐกิจหมุนเวียนเพิ่มขึ้น

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดพิจิตร ประเด็นที่ ๔ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุล

แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๗ ด้วยภารกิจท้าทาย ประเด็นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคการเกษตร

๑.๓ แผนการจัดการความรู้ (KM action plan)

การจัดการความรู้ หรือ KM (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือที่นำมาช่วยในการค้นหา บันทึก และจัดเก็บประสบการณ์ ตลอดจนผลงานที่ประสบความสำเร็จ ภาคภูมิใจ และมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ภารกิจ หน้าที่ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นองค์ความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในเจ้าหน้าที่หรือในตัวเกษตรกร นำมาจัดการให้สามารถเข้าถึงความรู้ และนำไปใช้ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อกระจายองค์ความรู้สู่บุคคลเป้าหมายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดปรากฏผลได้อย่างแท้จริง มีรูปแบบของความรู้ ๒ ประเภท คือ

๑. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ เอกสาร ฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน สื่อต่าง ๆ เช่น VCD DVD Internet เทป เป็นต้น และบางครั้งเรียกว่า ความรู้แบบรูปธรรม

๒. ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ ประสบการณ์ แนวความคิด และบางครั้งเรียกว่า ความรู้แบบนามธรรม

กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรใช้เป็นกรอบในการทำงาน มุ่งเน้นพัฒนางานให้ตอบเป้าหมาย/ตัวชี้วัด และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามแผนปฏิบัติการกรมฯ นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยให้ความสำคัญกับแนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๗ ด้วยภารกิจท้าทาย ๗ ประเด็น คือ

- ๑) พัฒนาแปลงต้นแบบสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ๒) พัฒนาพื้นที่ยกระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัด
- ๓) สานพลัง ๘ เครือข่าย สร้างกลุ่มคลัสเตอร์การผลิต การตลาดสินค้าเกษตรชุมชน
- ๔) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคการเกษตร
- ๕) การขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการทางการเกษตร
- ๖) ส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรในทุกช่วงวัยด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๗) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลสมัยใหม่

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ปี พ.ศ. 2567 หน่วยงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ยุทธศาสตร์/แนวทางดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

- นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้”
- แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๗ ด้วยภารกิจท้าทาย ประเด็นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคการเกษตร

เป้าหมายการพัฒนา (ปัญหา/โอกาส)

จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกข้าว ๑,๙๙๐,๒๖๐ ไร่ เป็นอันดับ ๒ ของเขตจังหวัดภาคเหนือ เกษตรกร ๗๓,๐๕๒ ครัวเรือน และมีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ๑๔,๐๕๗ ไร่ เกษตรกร ๖๙๖ ครัวเรือน (ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร) เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดพิจิตร เป็นพื้นที่ราบลุ่ม แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เมื่อถึงฤดู เก็บเกี่ยวในแต่ละปีจะมีการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อเร่งเตรียมพื้นที่เพาะปลูกข้าวในฤดูนาปรัง เพราะหากเลยกำหนดการเพาะปลูก จะไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทันก่อนช่วงฤดูน้ำหลาก (เนื่องจากเป็นพื้นที่รับน้ำ) ดังนั้นสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตรจึงหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อลดผลกระทบต่อเกษตรกรและสุขภาพ ดังนี้

ผลกระทบต่อตัวเกษตรกร : ทำให้ดินเสื่อมสภาพ โครงสร้างดินเสีย อินทรีย์วัตถุในดินลดลง จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ ในดินถูกทำลาย เกิดโรคและแมลงมาทำลายผลผลิตได้ง่าย นอกจากนี้การเผาเศษวัสดุเหลือใช้ในแปลง เปรียบเสมือนเผาปุ๋ยที่ใส่ในแปลง เนื่องจากฟางข้าว และใบอ้อย มีธาตุอาหารไนโตรเจน(N) ฟอสฟอรัส(P) และ โพแทสเซียม(K) ที่เป็นประโยชน์ต่อพืช และการเผายังเป็นการทำลายโครงสร้างดิน และจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน ทำให้พืชที่ปลูกจะมีความอ่อนแอ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาพืชเพิ่มขึ้น

ผลกระทบต่อด้านสุขภาพ : การเผาฟางข้าวมีส่วนทำให้เกิดหมอกควันพิษ (PM ๒.๕) ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ เกิดการระคายเคือง เป็นปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน

ความต้องการองค์ความรู้ (๑ เรื่อง หรือมากกว่า)

- แนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ภาคการเกษตร (ฟางข้าวและใบอ้อย)

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- ต่อบุคลากร :** เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและระดับอำเภอนำไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกร
- ต่อหน่วยงาน :** เกิดความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน สามารถทำให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรได้
- ต่อเกษตรกร :** ๑. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายฟางข้าวและใบอ้อย ซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ทางภาคการเกษตร
๒. การไม่เผาฟางข้าวและใบอ้อย ทำให้ดินในแปลงปลูกพืชไม่เสื่อมสภาพ พืชสามารถใช้ปุ๋ยในดินได้เต็มที่ จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดินดำรงอยู่ต่อไป ส่งผลให้ระบบนิเวศในแปลงเกิดความสมดุล

กิจกรรม	เป้าหมาย	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
๑. ค้นหาความต้องการองค์ความรู้ (KV)	๑ เรื่อง	กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗	- รายงานการประชุม คณะทำงาน
๒. จัดกิจกรรมจัดการความรู้ให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน (KS)	๑ ครั้ง	มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๗	- ชาวประชาสัมพันธ์การจัด กิจกรรมจัดการความรู้ เช่น จดหมายข่าว หรือเผยแพร่ใน Website หรือ Facebook
๓. ประเมินผลการเรียนรู้	๑ เรื่อง	พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๗	- ประเมินตนเองของหน่วยงาน ในประเด็นด้านความพึงพอใจ และการนำไปใช้ประโยชน์
๔. สรุปผลการจัดการความรู้ ของหน่วยงาน	๑ เรื่อง	กรกฎาคม ๒๕๖๗	- รายงานสรุปผลการจัดการ ความรู้
๕. จัดเก็บและแบ่งปันองค์ความรู้ (KA)	๑ เรื่อง	สิงหาคม ๒๕๖๗	- สรุปภาพองค์ความรู้ Info graphic - ช่องทางเผยแพร่

ส่วนที่ ๒ ผลการจัดการความรู้

๒.๑ วิธีการจัดการความรู้ (KS)

๒.๑.๑ ทบทวนคณะทำงาน (ชุดเก่า) และแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (KM) ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร (ชุดใหม่) เพื่อครอบคลุมตามบทบาทและภารกิจของงาน

๒.๑.๒ ประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ (KM) ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร เพื่อหามติในที่ประชุมและร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดการความรู้ Knowledge Vision (KV) ในประเด็นสนับสนุนยุทธศาสตร์หรือแนวทางดำเนินงานการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ปี ๒๕๖๗ ด้วยภารกิจท้าทาย ประเด็นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคการเกษตร เรื่องการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๒.๑.๓ นำเสนอแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ต่อผู้บริหาร เพื่อให้ความเห็นชอบเมื่อได้รับการอนุมัติแผนการจัดการความรู้ จึงเริ่มดำเนินการตามแผน

๒.๑.๔ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทางวิชาการ เช่น บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กร และเกษตรกรต้นแบบ ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น บันทึกในรูปแบบฟอร์มจัดเก็บองค์ความรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้ต่อไป

๒.๑.๕ จัดเก็บความรู้ โดยจัดเก็บอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ได้แก่ เว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

๒.๑.๖ จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านเวทีระบบส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ประชุมสำนักงานประจำเดือน ประชุมเกษตรอำเภอ (Monthly Meeting : MM) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับจังหวัด (Provincial Workshop : PW) และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

๒.๑.๗ สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนา โดยจัดอบรมภายใต้โครงการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๘ ประเมินผลการดำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อโปรดทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการองค์ความรู้ในปีถัดไป

๒.๒ รายละเอียดองค์ความรู้ พร้อมภาพองค์ความรู้ Infographic

๒.๒.๑. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง ๓R Model เนื้อหาในการอบรม ประกอบด้วย

- ๑.) ผลกระทบจากการเผาในด้านสิ่งแวดล้อมและผลเสียที่เกิดขึ้นบนแปลงเพาะปลูก
- ๒.) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง ๓R Model ได้แก่ การปลูกพืชชนิดเดิมโดยไม่เผาด้วยการใช้เครื่องจักรกลเข้ามาบริหารจัดการ เช่น อัดฟางก้อน ไถกลบ การเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุ เช่น ส่งจำหน่ายโรงไฟฟ้าชีวมวล การจัดการด้วยวิธีการทางเลือก เช่น ใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง และการปรับเปลี่ยนพื้นที่ข้าวนาปรังไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนการทำนาในฤดูแล้ง

๓.) การสาธิตประกอบ ได้แก่ เปรียบเทียบลักษณะดินจากแปลงที่เผาและไม่เผา สาธิต ผลการแช่ฟางด้วยจุลินทรีย์สูตรต่าง ๆ และสาธิตการทำจุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง

๖

๒.๒.๒. การประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจในการนำแนวทาง ๓R Model ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปส่งเสริมให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในพื้นที่ ประเด็นในการประชุมชี้แจง

๑.) การนำแนวทาง ๓R Model ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เกิดความเข้าใจและยอมรับ และแนวทางที่เหมาะสมที่สมควรส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพิจิตร

๒.) การจัดหาเกษตรกรต้นแบบเพื่อนำร่องในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง ๓R Model

๓.) การกำหนดแผนการดำเนินงานในพื้นที่

๒.๒.๓. การจัดทำประชาสัมพันธ์เกษตรกรต้นแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง ๓R Model ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตัวอย่างเช่น

๑.) นายธวิษ เพชรพงษ์ เกษตรกรต้นแบบ ตำบลรังนก อำเภอสามง่าม ใช้วิธีนำเครื่องจักรรถปั่นนา มาใช้ในการปั่นกลบฟางหลังเก็บเกี่ยวข้าว เป็นการลดการเผาและปรับปรุงบำรุงดินได้เป็นอย่างดี

<https://www.youtube.com/watch?v=๙๖awCLeTRZk>

๒.) นายดำรงศักดิ์ ชุ่มเย็น เกษตรกรต้นแบบตำบลหนองโสน ใช้วิธีนำเครื่องจักรรถตัดอ้อยมาใช้เพื่อลดการเผา และยังใช้รถอัดใบอ้อยจำหน่ายเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มเศษวัสดุ

<https://www.youtube.com/watch?v=RfxahbmX๙no>

๗

๒.๒.๔. การส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีการทดสอบวิธีการที่เหมาะสม เช่น จุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ โดยการส่งเสริมแปลงเรียนรู้ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ต้นแบบ

น้ำหมักย่อยสลายฟาง ใช้ย่อยสลายฟาง หลังจากแช่ฟางประมาณ ๔- ๗ วัน ฟางจะ เริ่มอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย รถไถสามารถไถกลับหรือปั่นได้ง่ายขึ้น โดยมีวิธีการ ดังนี้

วัตถุดิบ

๑. น้ำเปล่า	จำนวน ๑๕๐ ลิตร
๒. สารเร่ง พด.๒	จำนวน ๒ ชอง
๓. กากน้ำตาล	จำนวน ๑๐ กิโลกรัม
๔. หยวกกล้วย	จำนวน ๓๐ กิโลกรัม
๕. ปุ๋ยยูเรีย	จำนวน ๒ กิโลกรัม
๖. แป้งข้าวหมาก	จำนวน ๒ ลูก
๗. รำละเอียด	จำนวน ๒ กิโลกรัม
๘. เปลือกสับปะรด	จำนวน ๒ หัว

วิธีทำ

๑. นำหยวกกล้วยและเปลือกสับปะรดมาสับให้ละเอียด
๒. นำวัตถุดิบ ได้แก่ ลูกแป้งข้าวหมาก(บดให้ละเอียด) รำละเอียด กากน้ำตาล สารเร่ง พด.๒ และปุ๋ยยูเรีย ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน
๓. นำส่วนผสมข้อที่ ๑ และ ข้อที่ ๒ ใส่ลงในถัง เติมน้ำเปล่า ๑๕๐ ลิตร คน ให้ส่วนผสมเข้ากันดี ตั้งทิ้งไว้ในร่ม ปิดฝาถังให้สนิท
๔. เปิดฝาคนส่วนผสมทุกวัน โดยคนส่วนผสมไปในทางเดียวกัน หมักทิ้งไว้ ๑๕ วัน นำไปใช้ได้

วิธีการใช้

๑. นำมากรองเอากากต้นกล้วยและสับปะรดออก
๒. กรณี “ใช้ผสมน้ำแช่” นำน้ำหมักเจือจางไปกับน้ำที่แช่ฟาง อัตรา ๑ ลิตร ต่อไร่
๓. กรณี “ใช้ฉีด” ผสมในอัตรา น้ำหมัก ๑ ลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นบน ฟางให้ทั่วแปลง โดยในแปลงควรมีความชื้นอยู่ หรือนำน้ำเข้ามาก่อนฉีดพ่น ๑ วัน

ส่งเสริมไม่เผาด้วย 3R Model

น้ำหมักย่อยสลายฟาง

วัตถุดิบ

น้ำ 150 ลิตร

พด.2 2 ซอง

กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม

หญากกกล้วย 30 กิโลกรัม

ยูเรีย 2 กิโลกรัม

แป้งข้าวหมาก 2 ลูก

รำละเอียด 2 กิโลกรัม

เปลือกสับปรด 2 หัว

วิธีทำ

1. นำหญากกล้วยและเปลือกสับปรดมาสับให้ละเอียด
2. นำรำละเอียด กากน้ำตาล พด.2 ยูเรีย แป้งข้าวหมาก คลุกเคล้าให้เข้ากัน
3. นำส่วนผสมทั้งหมดจากข้อ 1 และ 2 ใส่ลงในถัง เติมน้ำ 150 ลิตร คนให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ในร่ม ปิดฝาถังให้สนิท

๒

4. เปิดฝาคนทุกวัน โดยคนไปในทิศทางเดียวกัน หมักทิ้งไว้ 15 วัน นำไปใช้ได้

กลุ่มอารักขาพืช
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ส่งเสริมไม่เผาด้วย 3R Model

น้ำหมักย่อยสลายฟาง

วิธีใช้

นำมากรองเอากากต้นกล้วยออก

กรณีใช้ผสมน้ำแช่ น้ำหมักเจือจาง
ไปกับน้ำที่แช่ฟาง อัตรา 1 ลิตร ต่อไร่

กรณีใช้ฉีด ผสมน้ำอัตรา น้ำหมัก 1 ลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น
บนฟางให้ทั่วแปลง โดยในแปลงควรมีความชื้นอยู่ หรือน้ำ
เข้ามาก่อนฉีดพ่น 1 วัน

ผลการทดสอบในพื้นที่จังหวัดพิจิตร

หลังจากแช่ฟางประมาณ 4 - 7 วัน ฟางจะเริ่มอ่อนนุ่ม
เปื่อยยุ่ย รถไถสามารถไถกลับ หรือปั่นกลับได้ง่ายขึ้น

สภาพแปลงหลังไถกลับ

กลุ่มอารักขาพืช
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

จุลินทรีย์จาวปลวก โดยมีวิธีการดังนี้

สูตรหัวเชื้อ (วัตถุดิบ)

๑. จาวปลวก	จำนวน ๐.๕ - ๑ กิโลกรัม
๒. ข้าวหุงกึ่งสุกกึ่งดิบ	จำนวน ๑ กิโลกรัม
๓. น้ำเปล่า	จำนวน ๑๐ ลิตร

วิธีทำ

นำข้าวที่ได้มาผสมกับจาวปลวก คลุกเค้าให้เข้ากัน นำใส่ลงถังที่มีฝาปิด ปล่อยให้ทิ้งไว้ประมาณ ๓ วัน จะมีเส้นใยสีขาวขึ้น ให้เติมน้ำใส่ลงไปจนถึง ๑๐ ลิตร คนให้เข้ากัน ปิดฝาปล่อยทิ้งไว้ ๗ - ๑๐ วัน เชื้อจะเดินเต็มถัง โดยจะพบฝ้าสีขาวขึ้นเต็มพื้นน้ำ ตมตุ่มกลิ่นออกเปรี้ยว

วิธีขยายเชื้อ

นำหัวเชื้อจุลินทรีย์จาวปลวก จำนวน ๑ ลิตร ผสมน้ำเปล่า จำนวน ๑๐ ลิตร ใส่ลงในข้าวหุงกึ่งสุกกึ่งดิบ จำนวน ๑ กิโลกรัม นำมาใส่ลงในถังใหม่ที่มีฝาปิด เปิดฝาค้นทุก ๓ วัน เมื่อครบ ๑๐ วัน สามารถนำไปใช้ได้

วิธีการใช้

นำมากรองเอาแต่น้ำ อัตราการใช้ จุลินทรีย์จาวปลวก (เชื้อขยาย) ๑ ลิตรต่อ น้ำเปล่า ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วแปลงที่มีฟาง (ในดินควรมีความชื้น) หรือปล่อยไปกับน้ำ อัตราจุลินทรีย์จาวปลวก (เชื้อขยาย) ๑ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่

จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง โดยมีวิธีการดังนี้

วัตถุดิบ

๑. ไข่ไก่	จำนวน ๑ ฟอง
๒. น้ำเปล่า	จำนวน ๕ ลิตร
๓. หัวเชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง	จำนวน ๕๐ ซีซี
๔. ขวดพลาสติกใส ขนาด ๕ ลิตร	จำนวน ๑ ขวด

วิธีทำ

๑. นำไข่ไก่มาตีให้แตก เหมือนเจียวไข่ จากนั้นเทใส่ลงในขวดพลาสติกใส และเติมหัวเชื้อลงไป เขย่าให้เข้ากันกับไข่

๒. เติมน้ำสะอาดใส่ลงไปให้เต็มขวด ปิดฝา เขย่าให้เข้ากันอีกครั้ง นำไปตากแดดจัด ๗ - ๑๐ วัน เมื่อเชื้อเดินเต็มถัง หรือมีสีแดงทั้งขวด สามารถนำไปใช้ได้

วิธีการใช้

แช่ฟาง โดยหลังเกี่ยวข้าวแล้วให้สูบน้ำเขานา พร้อมปล่อยจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงไปกับน้ำ อัตรา ๑ ลิตร ต่อ ไร่ แช่ไว้ ๕-๗ วัน ฟางจะเปื่อยยุ่ย นอกจากนี้ยังช่วยในการเจริญเติบโตของรากพืช ต้นข้าวดูดธาตุอาหารได้ดีขึ้น แดกกอเพิ่มขึ้น และยังช่วยแก้ปัญหาโรคเมตาตอซัง หรืออาการที่ข้าวชะงักการเจริญเติบโต ไม่กินปุ๋ย และช่วยปลดปล่อยธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน

ส่งเสริมไม่แพ้ด้วย 3R Model

จุลินทรีย์

สูตรน้ำเชื้อ

จาวปลวก 0.5- 1 กก.

บวลงุ้งสุกกึ่งดิบ 1 กก.

นำมาผสมคลุกเคล้ากัน

ใส่ลงในถังมีฝาปิด

ปล่อยไว้ 3 วัน จะมี
เส้นใยขึ้นสีขาว

7 - 10 วัน เชื้อจะเดินเต็มถัง

เติมน้ำลงในถัง 10 ลิตร
แล้วคนให้ทั่วถึง

สูตรขยายเชื้อ

เมื่อเชื้อจุลินทรีย์เดินเต็มถัง จะมีฝ้าสีขาว
มีกลิ่นออกเปรี้ยว สามารถนำมาขยายโดย
ใช้น้ำจุลินทรีย์ 1 ลิตร น้ำเปล่า 10 ลิตร
ข้าวกล้องสุกกึ่งดิบ 1 กก. นำมาใส่ลงใน
ถังใหม่ เปิดฝาคนทุก 3 วัน รอคบ 10 วัน
นำไปใช้ได้

เชื้อเดินดี

วิธีใช้ยอบสลายฟาง

กรองแต่น้ำ ใช้อัตรา 1 ลิตร ต่อ น้ำ
20 ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วแปลงที่มี
ฟาง (ในดินควรมีความชื้น) หรือ
ใช้ผสมน้ำแช่ เชื้ออาจไปกับน้ำ
ที่แช่ฟาง อัตรา 1 ลิตร ต่อไร่

จุลินทรีย์จาวปลวก
จากการทดสอบแช่ฟางประมาณ 7 วัน ฟางจะอ่อนนุ่ม ง่ายต่อการย่อย

กลุ่มอารักขาพืช
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ส่งเสริมไม่เผาด้วย 3R Model

แช่ฟาง 7 วัน ก่อนไถกลบ ด้วย

วิธีทำ

- 1 เตรียมขวด น้ำ และไข่
- 2 ตอกไข่ ตีเหมือนไข่เจียว ใส่ลงขวด 1 ขวด
- 3 เขย่า ใส่หัวเชื้อ เต็มน้ำให้เต็ม
- 4 นำไปตากแดดจัด 7 วัน

จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

ใช้งาน

ใส่แช่ฟางโดยพลึงเกี่ยวบัวๆ สลับน้ำเบาๆ พร้อมปล่อยจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงไปกับน้ำ อัตรา 1 ลิตรต่อไร่ แช่ไว้ 5 - 7 วัน ฟางจะเปื่อยยุ่ย

รถไถจะปั่นได้ง่ายขึ้น

ได้ผลดี

การใช้จุลินทรีย์สังเคราะห์แสงแช่ฟางในแปลงนา บังส่งผลดี ดังนี้

- ช่วยปลดปล่อยธาตุอาหารที่ค้างอยู่ในดิน
- ช่วยให้ต้นข้าวแข็งแรง ไม่ล้มง่าย
- ช่วยป้องกันไม่ให้เชื้อโรคข้าว โตขึ้น

เพิ่มผลผลิต

ช่วยให้ข้าวแตกรากได้ดี แตกรากได้มาก และรากมีสีขาว ดกกันป็นได้ดีขึ้น

ช่วยแก้ปัญหาโรคเน่ากอหรืออาการที่ข้าวชะงัก การเจริญเติบโต ไม่ถึงขั้นสุก เพราะจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง จะช่วยไปทำลายก๊าซพิษที่เป็นสาเหตุโรค

กลุ่มอารักขาพืช
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

๒.๒.๕. การส่งเสริมกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรเพื่อให้มีการนำแนวทาง ๓R Model ไปใช้ในพื้นที่ ด้วยการนำหมักจุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง เพื่อเตรียมไว้สำหรับแช่ฟางหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต

๒.๒.๖. การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ทางเลือกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง ๓R Model เพื่อเผยแพร่ผ่านโซเชียล สร้างความสนใจให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติตามอย่างได้ผล

ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเผาฟาง

- ฝุ่น PM2.5**
ทำให้เกิดฝุ่น คออักเสบ และก๊าซพิษ
อันตรายถึงชีวิต
- ทำลายโครงสร้างดิน**
ดินแน่น แข็งกระด้าง รากพืชชอนไชยาก
พืชจะอ่อนแอ
- ทำลายธาตุอาหารในดิน**
ทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน สูญเสียธาตุอาหารจากฟาง
ดินมีธาตุอาหารต่ำ ต้องใส่ปุ๋ยมากขึ้น
- ทำให้ดินเป็นกรดมากขึ้น**
ธาตุอาหารจะละลาย ให้พืชดูดกินได้น้อยลง
พืชจะขาดธาตุ อ่อนแอ ผลผลิตลด
- ทำลายสิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ในดิน**

!หยุดเผา หยุดทำลายดิน!

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

สาเหตุที่ไม่ควรเผาฟาง

1 ในฟางข้าวมีปุ๋ย หรือธาตุอาหาร ที่นิยมเป็นมูลค่าเงินได้

- ฟางข้าว 1 ไร่ มีไนโตรเจน 5 กก. = ปุ๋ย 46-0-0 9 กก. มูลค่า 157 บาท
- ฟางข้าว 1 ไร่ มีฟอสฟอรัส 0.7 กก. = ปุ๋ย 18-46-0 2 กก. มูลค่า 52 บาท
- ฟางข้าว 1 ไร่ มีโพแทสเซียม 17 กก. = ปุ๋ย 0-0-60 28 กก. มูลค่า 683 บาท

ฟางข้าว 1 ไร่ มีมูลค่ามากถึง 892 บาท

2 ฟางข้าวขายเพิ่มมูลค่าเป็นเงินได้

- อัดก้อนแล้วนำมาจำหน่ายเอง ก่อนละ 30-35 บาท
- ขายทั้งแปลง(อัดก้อน)ได้รายได้เพิ่ม ไร่ละ 40-100 บาท
- ส่งจำหน่ายโรงไฟฟ้าชีวมวล ต้นละ 1,000 บาท

3 ฟางข้าวไถกลบเป็นปุ๋ย และช่วยปรับปรุงดินได้

ทำให้ดินมีคุณสมบัติที่ดีต่อการเจริญเติบโตของพืช

4 ถ้าเผาฟางจะทำให้เกิดฝุ่นควัน ก๊าซพิษ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

การเผาฟางทำให้เกิดมลพิษ PM2.5 มีผลกระทบต่อสุขภาพ

ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

- ฝนไม่ตกตามฤดูกาล
- ฝนแล้งยาวนาน
- โรคระบาด
- น้ำท่วม

ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อน

สนใจวิธีบริหารจัดการเศษวัสดุ(ฟางข้าว) โดยไม่เผา ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอใกล้บ้าน

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ลด ต้นทุน เพิ่ม ผลผลิต จากการ ไม่เผา

ไม่เผาแล้วได้กำไรสูงสุด!

ไม่เผา ช่วยลดการเสื่อมสภาพดิน

ดินจะคงสภาพโครงสร้างดี โปร่ง ร่วนซุย รากพืช
ชอนไชหากินง่าย พืชแข็งแรง เจริญเติบโตดี

เพิ่ม
ผลผลิต

แปลงที่ไม่เผาข้าวเจริญเติบโตได้ดีกว่า

ไม่เผา ทำให้ดินมีอินทรีย์วัตถุ

ดินจะอุ้มน้ำหรือกักเก็บความชื้นและธาตุอาหาร
ไว้ให้แก่พืช ทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดี

ประหยัดปุ๋ย

เพิ่ม
ผลผลิต

ไม่เผา ช่วยลดความเป็นกรดของดิน

ดินจะมีค่าความเป็นกรด-ด่าง เหมาะสม ทำให้
การใส่ปุ๋ยมีประสิทธิภาพพืชดูดกินธาตุอาหารได้ดี

ไม่เผา ไถกลบช่วยเพิ่มธาตุอาหารลงในดิน

ฟางข้าวมีธาตุอาหารทั้ง ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส
และโพแทสเซียม เมื่อกลับลงสู่ดิน ทำให้ลดการใช้ปุ๋ยได้

ลด
ต้นทุน

ประหยัดปุ๋ย

ลด
ต้นทุน

ไม่เผา เพิ่มสิ่งมีชีวิตที่เป็นประโยชน์ในดิน

จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ช่วยย่อยสลายปลดปล่อยธาตุ
อาหารให้พืช ไล่เดือนดินมาอยู่ในแปลงถ่ายออกมาเป็น
ปุ๋ยให้พืช

ไม่เผา ทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดี

เมื่อดินดีมีธาตุอาหาร พืชจะสมบูรณ์ แข็งแรง
ต้านทานโรค ลดสารเคมีลงได้ และผลผลิตสูงขึ้น

เพิ่ม
ผลผลิต

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ประโยชน์ของการไถกลบ

การไถกลบอาจมีต้นทุนเพิ่ม
แต่มีผลได้มากกว่าผลเสีย

ลงทุนเพิ่มค่าจ้างไถ **สีง** 240 – 480 บาทต่อไร่
 แต่ลดการสูญเสียมูลค่าของฟางหรือ **ได้** ینگกลับมา
 893 บาทต่อไร่ (เพราะในฟางข้าวมีปุ๋ย)
 และยังมีผลได้อื่น ๆ ดังนี้

เพิ่มอินทรีย์วัตถุ

เพิ่มธาตุอาหารลงสู่ดิน

ปรับโครงสร้างดิน
ให้โปร่ง ร่วนซุย อุ่นน้ำได้ดี

ประโยชน์ของการไถกลบ
ในระยะยาว
ลดต้นทุน
และเพิ่มผลผลิต

ลดความเป็นกรด
ของดิน

เพิ่มสิ่งมีชีวิต
ที่มีประโยชน์ในดิน

ข้าวเจริญเติบโต ได้ดีขึ้น
ใช้ปุ๋ยน้อยลง

ร่วมแรงร่วมมือไม่แพ้ **ด้วงการไถกลบ** เพื่อประโยชน์ที่ได้มากกว่า
 Re-Habit : ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (การปลูกพืชชนิดเดิมแบบไม่เผา)

56 ปี กรมส่งเสริมการเกษตร
กลุ่มอารักขาพืช
 สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ส่งเสริมไม่เผาด้วย 3R Model

ฟางข้าว อย่างเผา อัดก้อน เพิ่มมูลค่า สร้างรายได้

1 ไร่ อัดฟางได้ 20-25 ก้อน ค่าจ้างอัดก้อนละ 12 บาท ขายเองได้ก้อนละ 25-30 บาท

เกษตรกรจะมีรายได้จากการขายก้อนฟางเฉลี่ย 300-500 บาทต่อไร่ หรือกรณีขายฟางบดแปลง ได้ไร่ละ 40-50 บาท ผู้รับจ้างมาอัดแล้วนำไปขายเอง

รวบรวมฟางไปจำหน่ายให้แก่โรงไฟฟ้า ได้ราคาเฉลี่ย ตันละ 1,000 บาท

สนใจอัดฟาง สอบถามได้ที่
สำนักงานเกษตรอำเภอ

**กลุ่มอารักขาพืช
สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร**

๒.๒.๗. การประสานงานและส่งเสริมให้เกษตรกรจำหน่ายฟางให้แก่โรงไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดพิจิตร เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้ตามแนวทาง ๓R Model

๗.๑ ดำเนินการประสานงานกับโรงไฟฟ้า ตั้งอยู่ที่ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอตะพานหิน เพื่อร่วมวางแผนในการรับซื้อฟางจากเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพิจิตร ในด้านข้อมูลพื้นที่ ข้อมูลกลุ่มหรือพื้นที่ที่มีเครื่องอัดฟาง

๗.๒ ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกษตรกรนำฟางมาขายที่โรงไฟฟ้า ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๗ - เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ราคารับซื้อตันละ ๑,๐๐๐ บาท

๒.๒.๘. การส่งเสริมการนำแนวทาง ๓R Model ไปใช้เพื่อลดการเผาอย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ในพื้นที่ทุกตำบลของจังหวัดพิจิตร

๒.๓ ช่องทางการจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงาน (KA)

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร มีการจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงานความรู้ (Knowledge Management) โดยจัดเก็บอยู่ในรูปแบบเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

แนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง 3R Model

การประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความเข้าใจในการนำแนวทาง 3R Model ของกระทรวงเกษตรฯ ไปส่งเสริมให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในพื้นที่

การจัดทำประชาสัมพันธ์ เกษตรกรต้นแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง 3R Model เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร

การส่งเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยมีการทดสอบวิธีการที่เหมาะสม เช่น จุลินทรีย์ย่อยสลายฟาง และขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่

การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ทางเลือกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทาง 3R Model เพื่อเผยแพร่ผ่านโซเชียล สร้างความสนใจให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติตามอย่างได้ผล

การประสานงานและส่งเสริมให้ เกษตรกรจำหน่ายฟางให้แก่โรงไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดพิจิตร เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเพิ่มมูลค่าเศษวัสดุเหลือใช้

ส่วนที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ

๓.๑ สรุปผลประเมินการเรียนรู้จากการจัดการความรู้ของหน่วยงาน โดยระบุประเด็นความพึงพอใจของบุคลากรหน่วยงาน และการนำไปใช้ประโยชน์

บุคลากรของหน่วยงานและเกษตรกรได้รับองค์ความรู้สำหรับเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและงานส่งเสริมการเกษตร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและสามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

๓.๒ ปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กรมส่งเสริมการเกษตรควรพิจารณารวบรวมและจัดกลุ่มประเภทขององค์ความรู้ และเผยแพร่องค์ความรู้ที่จัดเก็บในภาพรวม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน และเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจได้เข้าถึง และศึกษาได้ง่าย

ภาคผนวก

ภาพการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้

- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

คำสั่งสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่ ๑ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาบุคลากร พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรภายใต้ภารกิจหน้าที่ นโยบาย/แนวทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งมุ่งเน้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร การดำเนินงานดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการความรู้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร/สนับสนุนการดำเนินงาน พร้อมทั้งเชื่อมโยงสู่การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์กร เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการรวบรวม และจัดเก็บองค์ความรู้ และเกิดการถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลเป้าหมายในทุกระดับ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในการดำเนินงานให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ส่วนราชการ มีหน้าที่พัฒนาความรู้ในองค์กรเพื่อให้มี ลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอโดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถสร้างวิทยุทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัด ให้เป็นบุคลากร ที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ โดยแบ่งเป็น ๒ คณะ ดังต่อไปนี้

๑. คณะอำนวยการ ประกอบด้วย

๑.๑. เกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา	ประธานคณะทำงาน
๑.๒. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต	คณะทำงาน
๑.๓. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร	คณะทำงาน
๑.๔. หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช	คณะทำงาน
๑.๕. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	คณะทำงาน
๑.๖. เกษตรอำเภอทุกอำเภอ	คณะทำงาน
๑.๗. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๘. นางสาวรุ่งรัตน์ มาประสิทธิ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- ๑) ศึกษา วิเคราะห์ กำหนดแนวทางและเป้าหมายการจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๒) ชี้แจง ทำความเข้าใจ สนับสนุน และผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
- ๓) ติดตาม ประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมแก้ไขปัญหาค้าง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด
- ๔) ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะทำงานจัดการองค์ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒. คณะทำงาน...

๒. คณะทำงานการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

๒.๑. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ		ประธานคณะทำงาน
๒.๒. น.ส.วิภา อินเรือง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๓. นายเผ่าพงษ์ กิ่งกาหลง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๔. น.ส.พัชรินทร์ บุญประกอบ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๕. น.ส.ศุภพิชญ์ บุญเที่ยง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	คณะทำงาน
๒.๖. น.ส.พิมพ์การัง พรหมอยู่	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒.๗. น.ส.รุ่งวิรัตน์ มาประสิทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ	คณะทำงานและ เลขานุการ
๒.๘. น.ส.ณัฐกัญญา เมืองสิงห์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานการจัดการความรู้ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑) ดำเนินการจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจ สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติในระดับหน่วยงาน

๒) ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นหลักในการจัดการความรู้

๓) จัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ระดับหน่วยงาน

๔) ให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้เพื่อทำงานส่งเสริมการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ หรือคนที่ทำงานกับศูนย์และให้คำแนะนำดำเนินการดำเนินงานตามนโยบายกรมส่งเสริมการเกษตร

๕) ประสานงานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้โดยใช้เวทีส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้ ให้มีการบันทึก/รายงานสรุปผลเพื่อเป็นหลักฐานการปฏิบัติงาน

๖) ติดตามควบคุมการปฏิบัติในการใช้การจัดการความรู้ เพื่อทำงานส่งเสริมการเกษตรตามเป้าหมายและความรู้ที่หน่วยงานต้องการให้เกิดขึ้น

๗) รายงานความก้าวหน้าการจัดการความรู้ตามรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานการ ตลอดจนจัดทำรายงานสรุปผลสำเร็จของการจัดการความรู้ในกรงานส่งเสริมการเกษตร เมื่อเสร็จสิ้นปีงบประมาณ ส่งให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายธนากร เศรษฐัญ)
เกษตรจังหวัดพิจิตร

- ภาพการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้

ภาพการประชุมคณะทำงานการจัดการความรู้ สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร

ภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่

ภาพประชุม / การประสานงาน ร่วมกับโรงไฟฟ้าเพื่อรับซื้อฟางข้าวและใบอ้อย

ภาพการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร